

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:819

av Hillevi Larsson m.fl. (S)

Brottsskadeersättningen och solidariskt betalningsansvar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brottsskadeersättningen och solidariskt betalningsansvar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Att vara solidarisk betalningsansvarig innebär att man svarar för en skuld som egentligen åligger flera. Det betyder att kravet på att betala kan riktas mot en av dem som är solidariskt ansvariga, och den som har betalat får sedan kräva de övriga på deras del av skulden.

Konstruktionen av det solidariskt betalningsansvaret kan vara positiv ur den skadelidandes eller brottsoffrets perspektiv. Samtidigt finns det en risk för rättsförlust. Att acceptera ett erbjudande från en eller några av de solidariskt ansvariga gärningspersonerna om betalning av vad som felaktigt kallas för ”den egna delen” av skadeståndet, kan få oväntade konsekvenser. Det kan helt blockera möjligheten till brottsskadeersättning för resterande belopp som annars skulle ha funnits. Enligt brottsskadelagen ska man vid bestämmande av brottsskadeersättning avräkna skadestånd som har betalats eller bör kunna bli betalt till den skadelidande på grund av skadan. Sådan avräkning ska givetvis också göras när det finns flera solidariskt skadeståndsansvariga. Rätten till brottsskadeersättning finns då först om det kan visas att samtliga gärningsmän saknar betalningsförmåga.

När två eller flera ska ersätta en skada är huvudregeln att de svarar solidariskt för skadeståndet. Tanken med detta är att underlätta för den som drabbats av skadan så att

denne kan rikta krav på hela ersättningen till vem som helst av dem som orsakat skadan. Det är inte ovanligt att flera gärningspersoner döms för samma brott och blir solidariskt ansvariga för skadeståndet till brottsoffret. Brottsoffret slipper då kräva var och en av kanske många gärningspersoner och kan rikta krav på hela skadeståndsbeloppet mot en av dem. Lyckas detta är det sedan upp till den betalande gärningspersonen att kräva ersättning från de medansvariga till skadan, vilket leder till andra problem.

Unga människor dömda för gemensamma brott kan drabbas mycket hårt av detta. När de tar sitt ansvar och betalar av på den skuld de blivit dömda till, så blir de betalningsansvariga också för sina dömda medbrottslingars skuld. Om de inte klarar att betala riskerar de att hamna hos kronofogden och i värsta fall att bli evighetsgäldenärer. Att sedan kunna kräva de före detta medbrottslingarna på deras betalningsansvar kan av olika skäl blir svårt. Då är det lätt att förstå tankar som att det inte spelar någon roll att göra rätt för sig när man ändå upplever sig som förlorare.

Således finns problem med den här modellen. Brottsoffer riskerar att inte få ut hela sin ersättning och unga människor kan få svårt att få ordning på sina liv. Överskuldsättning ökar dramatiskt risken för arbetslöshet, sjukdom och förtida död.

Regeringen bör i framtiden överväga att reglerna om brottsskadeersättning från Brottsoffermyndighet och solidariskt skadestånd ses över.

Hillevi Larsson (S)

Carina Ohlsson (S)

Veronica Lindholm (S)